

SUOMI

Työskentely Suomessa

Ota huomioon seuraavat asiat,
kun tulet Suomeen töihin.

Ennen Suomeen lähtemistä

Työn välittäjälle ei tarvitse maksaa

Sinun ei pidä maksaa mitään työpaikan välittäjälle tai työtä tarjoavalle henkilölle tai yritykselle. Maksuja ei Suomen lain mukaan saa vaatia missään vaiheessa, ei myöskään kotiinpaluun jälkeen. Ainoat kulusi ovat

- **hakemusmaksu**
- **asiakirjoihin liittyvät maksut ja**
- **matkalippu Suomeen.**

Säilytä kuitti kaikista maksuista.

Työsopimus, palkka ja työehdot

Varmista ennen lähtöäsi, että sinulle luvattu työpaikka on todella olemassa. Jos et ole varma, ota yhteys lähimpään Suomen edustustoon.

Tarkista palkkasi ja työajat

- **työsopimuksesta**
- **sitovasta työtarjouksesta**
- **TEM054-lomakkeesta tai**
- **TY6_plus-liitelomakkeesta (kausityö).**

Palkkasi pitää riittää elämiseen. Suomessa on kallista.

Työnantaja ei saa myöhemmin tehdä huonompaa työsopimusta. Palkkaa ja etuja saa parantaa.

Kaikki työehdot tulee kirjata paperille tai esimerkiksi sähköpostiin. Säilytä kaikki paperit ja sähköpostit. Niitä tarvitaan, jos tulee riita.

Kun tulet Suomeen

Työsopimus ja työn aloittaminen

Voit alkaa tehdä töitä Suomessa, kun saat oleskeluluvan, kausityötodistuksen tai kausityöviisumin. Jos tulet töihin enintään kolmeksi kuukaudeksi, et välttämättä tarvitse oleskelulupaa. Tarkista asia Maa- ja metsätieteiden tutkimuskeskuksesta migri.fi/tyonteko-ilman-oleskelulupaa.

Palkasta ja työehdoista sopivat Suomessa työnantajien ja työntekijöiden liitot. Ne laativat työehtosopimuksen, jossa sovitaan muun muassa vähimmäispalkasta ja työajoista. Palkkaa pitää yleensä aina maksaa vähintään 8 euroa tunnissa. Myös harjoittelun ajalta maksetaan palkkaa.

Työehdoista Suomessa kerrotaan useilla kielillä työsuojeluviranomaisten oppaassa Ulkomaalaisena työntekijänä Suomessa tyosuojelu.fi/work-in-finland.

Työntekijä ja työnantaja tekevät vielä yhdessä tarkkan työsopimuksen. Työsopimus kannattaa tehdä kirjallisena kielellä, jota ymmärrät. Sekä työnantajan että työntekijän pitää allekirjoittaa sopimus. Myös suullinen sopimus sitoo osapuolia, mutta sitä on vaikea todistaa.

Älä allekirjoita työsopimusta tai muuta paperia, jos et ymmärrä sen sisältöä. Kysy, jos jotkin kohdat ovat sinulle epäselviä. Jos työsopimus tehdään suullisesti, työnantajan pitää antaa sinulle kirjallinen selvitys työnteon ehdoista. Jos et saa selvitystä vaikka pyydät sitä, ota yhteyttä työsuojeluviranomaiseen.

Työnantaja voi ottaa kopion passistasi ja oleskeluluvastasi, mutta hän ei saa pitää niitä. Voit tosin antaa passin työnantajalle säilytettäväksi, jos se on turvallisempaa esimerkiksi yhteismajoituksen vuoksi.

WORK CONTRACT

38h/week
2200€

Am.

Työnantajan ja työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

Sinulla on ulkomaalaisena samat oikeudet ja velvollisuudet työssä kuin suomalaisella, vaikka sinulla ei olisi oleskelulupaa.

Suomessa työsuojeluviranomainen valvoo työpaikkoja. Työsuojeluviranomaiseen voit olla yhteydessä aina, jos sinulla tulee ongelmia työpaikalla. Esimerkiksi silloin, jos sinulle maksetaan liian pientä palkkaa tai jos työ ei ole turvallista. Jos haluat, voit ottaa yhteyttä myös nimettömästi.

Voit liittyä ammattiliittoon ja muutaman kuukauden työskentelyn jälkeen työttömyyskassaan. Työttömyyskassasta saa päivärahaa, jos joutuu työttömäksi. Ammattiliitto voi auttaa sinua, jos tulee ongelmia työnantajan kanssa.

Työnantajasi täytyy huolehtia työn turvallisuudesta. Sinut pitää opastaa työpaikan olohin, määräyksiin ja laitteisiin. Sinulle täytyy myös ottaa vakuutus tapaturmien varalle.

Työaika on Suomessa korkeintaan 40 tuntia viikossa. Kaikki työpaikalla olo lasketaan työajaksi, vaikka sinulla ei olisi asiakkaita tai työtä. Sinulle kuuluu joka viikko lepopäiviä, eli työssä ei olla ilman vapaa-päiviä. Sinulle kertyy työssä myös vuosilomaa, jonka ajalta maksetaan palkkaa.

Teet vain sitä työtä, josta on sovittu työsopimuksessa. Laki ja sopimukset määräävät, että ylityöhön tarvitaan sinun suostumuksesi. Ylityöstä pitää myös maksaa sopimusten mukaista korvausta. Seuraa tarkasti, että saat palkan kaikilta työtunneiltasi. Myös lomapäivien määrä kannattaa tarkistaa.

Merkitse työtuntisi muistiin vihkoon tai puhelimeen päivittäin. Voit myös ottaa kuvia työvuorolistoista, joihin on merkitty työtunnit. Näitä tietoja voit tarvita myöhemmin.

Kukaan ei saa pakottaa sinua seksiin tai rikoksiin. Uhkailu ja väkivalta ovat rikoksia myös työpaikalla. Sinulla on oikeus liikkua vapaasti, kun et ole töissä.

Jos sinua uhataan, mene turvalliseen paikkaan työpaikan ulkopuolelle ja soita hätänumeroon 112. Saat apua, vaikka sinulla ei olisi oleskelulupaa Suomessa.

Pankkitili ja palkan maksaminen

Palkka maksetaan Suomessa pankkitilille (esimerkiksi kausityössä palkka voidaan maksaa käteisenä). Pankkitili on henkilökohtainen. Kenelläkään ei ole oikeutta käyttää tiliäsi, automaattikorttiasi tai pankkitunnuksiasi.

Sinun tulee saada palkkalaskelma jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Siitä ilmenee

- **palkka (ja miten palkka on laskettu)**
- **lisät**
- **edut (esimerkiksi majoitus)**
- **verot**
- **muut lain määräämät maksut.**

Työnantaja ei saa periä palkasta lainvastaisia kuluja. Työnantaja ei saa kierrättää palkkaasi tai sen osaa omalta tililtäsi toiselle tilille.

Jos et saa työnantajalta palkkalaskelmaa vaikka pyydät sitä, ota yhteyttä työsuojeluviranomaiseen.

Jos tilanteesi muuttuu

Tee uusi hakemus hyvissä ajoin, kun oleskelulupasi on päättymässä. Esitä työnantajalle todistus uudesta hakemuksesta ja oleskelulupasi, kun saat sen.

Voit vapaasti sanoa itsesi irti työstäsi. Irtisanomisaika on yleensä 14 päivää. Oleskeluoikeutesi voi silloin päättyä, jos sinulla ei ole uutta työtä tai muuta perustetta olla Suomessa. Uuden työpaikan saa hankkia yleensä vain samalta ammattialalta. Jos vaihdat ammattialaa, sinun pitää hakea uutta oleskelulupaa.

Ota yhteyttä työsuojeluviranomaiseen, jos työnantajasi ei noudata lakia tai sopimuksia. Jos sinua kohdellaan rikollisesti työpaikallasi, voit kysyä neuvoa myös ihmiskaupan uhrien puhelimesta +358 295 463 177 tai nettisivuilta (ihmiskauppa.fi). Näissä tapauksissa voit todennäköisesti jatkaa oleskelulupaasi ja siirtyä toisen työnantajan palvelukseen.

Jos epäilet joutuneesi rikoksen uhriksi, ota yhteys poliisiin (häätänumero 112). Voit myös olla yhteydessä Rikosuhripäivystykseen sähköpostitse (help@riku.fi) ja puhelimitse tai viestillä (p. 040 632 9293).

Rikosuhripäivystykseen ja ihmiskaupan uhrien nettisivuille voit kirjoittaa omalla kielelläsi tai saat tulkin avuksesi. Yhteydenotosta ei kerrota kellekään ilman lupaasi.

Lisätietoa työntekijän oikeuksista Suomessa

Animaatio (useita kieliä):

riku.fi/erilaisia-rikoksia/tyovoiman-hyvaisikaytto

Maahanmuuttovirasto:

Ohjeita ja yhteystietoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi:

migri.fi/ongelmia-tyosuhteessasi

Työsuojeluviranomainen:

Opas Ulkomaalaisena työntekijänä Suomessa useilla kielillä:

tyosuojelu.fi/work-in-finland

Työsuojeluviranomaisten puhelinneuvonta 0295 016 620,

tyosuojelu.fi

Rikosuhripäivystys:

riku.fi/tyovoiman-hyvaisikaytto, puhelin 040 632 9293

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä:

ihmiskauppa.fi, puhelin +358 295 463 177

SAK:n työsuhdeneuvonta:

tyoelamanpelisaannot.fi, puhelin 0800 414 004

Yleinen hätänumero Suomessa: 112

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet